

OPINIE

EUROPEJSKI KOMITET EKONOMICZNO-SPOŁECZNY

553. (HYBRYDOWA) SESJA PLENARNA W DNIACH 15 I 16 LIPCA 2020 R.

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Promowanie bardziej zrównoważonej i bardziej sprzyjającej włączeniu społecznemu unii bankowej dzięki poprawie wkładu banków wspólnotowych w rozwój lokalny i tworzenie społecznie odpowiedzialnego międzynarodowego i europejskiego systemu finansowego”

(opinia z inicjatywy własnej)

(2020/C 364/02)

Sprawozdawca: **Giuseppe GUERINI**

Decyzja Zgromadzenia Plenarnego	20.2.2020
Podstawa prawna	Artykuł 32 ust. 2 regulaminu wewnętrznego Opinia z inicjatywy własnej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja ds. Unii Gospodarczej i Walutowej oraz Spójności Gospodarczej i Społecznej
Data przyjęcia przez sekcję	24.6.2020
Data przyjęcia na sesji plenarnej	16.7.2020
Sesja plenarna nr	553
Wynik głosowania (za/przeciw/wstrzymało się)	205/6/6

1. Wnioski i zalecenia

1.1. Zasady zatwierdzone w ostatnich latach na szczeblu międzynarodowym i europejskim nie zawsze uwzględniały w pełni różne modele, które przyczyniają się do zróżnicowania banków w Europie. Wywierało to znaczący wpływ na banki mniejsze i regionalne, które często przybierają formę spółdzielczą, przede wszystkim w takich państwach członkowskich jak Włochy i Hiszpania.

1.2. Interwencje regulacyjne podejmowane w odpowiedzi na miniony kryzys finansowy nie miały jednakowego wpływu na poszczególne modele charakterystyczne dla pluralizmu i różnorodności europejskiego systemu bankowego. W niektórych przypadkach presja wywołana przez przepisy przyjęte w reakcji na kryzys odbiła się najbardziej na bankach, które w najmniejszym stopniu przyczyniły się do kryzysu w 2008 r.

1.3. EKES uznaje postępy poczynione przez Komisję w zakresie uwzględniania w ostatnich działaniach regulacyjnych mniejszych i mniej złożonych instytucji bankowych, lecz uważa, że przydatne jest dalsze zwiększenie proporcjonalności przepisów bankowych w odniesieniu do cech ich adresatów w sposób, który nie zmniejszyłby skuteczności przepisów ostrożnościowych. Jednocześnie nie należy osłabiać ani podważać ogólnych zasad i celów, które leżą u podstaw działań podjętych od czasu kryzysu finansowego, ponieważ okazały się konieczne i skuteczne. Bezpieczeństwo, stabilność i odporność systemu finansowego mają fundamentalne znaczenie.

1.4. EKES z zadowoleniem przyjmuje niedawne przesunięcie terminu wdrożenia regulacji Bazylea III plus i zachęca, by w odpowiednim czasie przyjęto nowe przepisy dotyczące wymogów kapitałowych należycie uwzględniające różnorodność bankowych modeli biznesowych w Europie oraz ich wkład w dywersyfikację i odporność unii bankowej.

1.5. EKES życzy sobie w szczególności, by doceniono szczególną rolę, jaką banki lokalne i wspólnotowe, w niektórych państwach członkowskich, takich jak Włochy i Hiszpania, często zorganizowane jako spółdzielnie, odgrywają na rzecz MŚP i gospodarstw domowych w skali lokalnej. W niektórych przypadkach są głównym, jeżeli nie jedynym, źródłem dostępu do kredytu dla tysięcy obywateli i przedsiębiorstw europejskich.

1.6. EKES ma również nadzieję, że odpowiednio doceniony zostanie wkład większych banków spółdzielczych z takich krajów jak Niemcy, Austria, Niderlandy i Francja w europejski system bankowy. Tam, gdzie przyczyniają się one do ryzyka systemowego, należy to odpowiednio uwzględnić w ramach regulacji i nadzoru.

1.7. Należy również przypomnieć o ważnej roli, jaką odgrywają one w umacnianiu demokracji gospodarczej, sprzyjając uczestnictwu własnych zainteresowanych stron, niebędących zwykłymi akcjonariuszami lub klientami, lecz partnerami. Dzięki możliwości oddania jednego głosu niezależnie od liczby posiadanych udziałów partnerzy ci mogą uczestniczyć w wytycznych dotyczących zarządzania, które w rzeczywistości są bardziej ukierunkowane na wartość dla zainteresowanych stron, a nie akcjonariuszy.

1.8. EKES uważa, że banki europejskie, w tym banki lokalne i banki spółdzielcze, będą odgrywać kluczową rolę w ożywieniu gospodarczym po pandemii COVID-19, wspierając gospodarkę i zatrudnienie.

1.9. Zróżnicowany, zakorzeniony w lokalnych obszarach i społecznościach system bankowy z udziałem wielu zainteresowanych stron jest również ważną gwarancją utrzymania wspólnej i opartej na uczestnictwie odpowiedzialności społecznej obywateli, MŚP i podmiotów gospodarczych wraz z silnym zaangażowaniem w gospodarkę realną.

2. Uwagi ogólne

2.1. Niniejsza opinia z inicjatywy własnej stanowi wkład EKES-u w projekt unii bankowej służącej celom zrównoważonego rozwoju i włączenia społecznego, które są niezbędne dla przyszłej konkurencyjności Unii Europejskiej w kontekście wielu globalnych wyzwań. W związku z tym EKES pragnie dać wyraz zainteresowania społeczeństwa obywatelskiego dążeniem do stworzenia sprzyjającej włączeniu społecznemu, zróżnicowanej i zrównoważonej unii bankowej.

2.2. Ten wkład EKES-u jest kontynuacją wielu innych opinii przedstawiających stanowisko EKES-u w sprawie banków lokalnych i spółdzielczych⁽¹⁾ i jest dziś jeszcze bardziej potrzebny, biorąc pod uwagę spowodowany przez pandemię COVID-19 kryzys zdrowotny, humanitarny, gospodarczy, zatrudnieniowy i społeczny o wymiarze ogólnoeuropejskim.

2.3. Stale rosnący poziom regulacji sektora bankowego na poziomie europejskim, która stopniowo na przestrzeni lat staje się coraz bardziej restrykcyjna, nie zawsze umożliwia wykorzystywanie różnych modeli bankowości, które przyczyniają się do zróżnicowania sektora bankowości w Europie, lub opracowywanie proporcjonalnych przepisów, które są dostosowane również do mniejszych, regionalnych banków.

2.4. Przedstawione poniżej argumenty dotyczą przede wszystkim banków wspólnotowych, które często mają niewielki rozmiar i uproszczoną strukturę zarządzania. Odnoszą się one również do różnych modeli banków spółdzielczych różnej wielkości, które występują w Europie. W niektórych krajach takich jak Włochy i Hiszpania banki te są małe, występują w dużej liczbie oraz mają znaczenie jedynie w skali lokalnej. Z drugiej strony w krajach takich jak Niemcy, Austria

(1) EKES kilkakrotnie wypowiadał się już na temat unii bankowej w swych opiniach (np. w opinii „Znaczenie banków spółdzielczych i kas oszczędnościowych dla spójności terytorialnej”, której zalecenia nie zostały jeszcze zastosowane). W 2014 r. odnosząc się do wniosku dotyczącego rozporządzenia w sprawie środków strukturalnych zwiększających odporność instytucji kredytowych UE (COM(2014) 43 final – 2014/0020 (COD)), EKES przedstawił zalecenia w sprawie wspierania lokalnych gospodarstw i potrzeby regulacji bankowej z poszanowaniem zasady proporcjonalności. W 2018 r. opublikował badanie *Europe's cooperative banking models (Europejskie modele bankowości spółdzielczej)*, ISBN: 978-92-830-4024-8, numer katalogowy: QE-01-18-233-EN-N, w którym opisał sytuację i perspektywy systemu bankowości spółdzielczej w kontekście europejskim.

i Niderlandy są one dużymi podmiotami, lecz ponieważ działają jako banki spółdzielcze, zachowują istotną wspólną cechę z innymi bankami spółdzielczymi: dążą raczej do wartości dla zainteresowanych stron, a nie (przede wszystkim) do wartości dla akcjonariuszy. Banki spółdzielcze, gdy są zorganizowane w grupie bankowej, której akcje są notowane na giełdzie papierów wartościowych, są zobowiązane do posiadania pewnych cech wspólnych z innymi spółkami giełdowymi.

2.5. Zajęcie się kwestią regulacji sektora bankowego wymaga dwojakiemu podejścia: pamięci, również krytycznej, o wydarzeniach, które stopniowo kształtowały europejskie ramy regulacyjne, oraz jasnej wizji perspektywicznej przyszłych celów.

2.6. Jeśli chodzi o pamięć, należy przypomnieć, że obecnie obowiązujące ramy są w dużym stopniu odpowiedzią na kryzys z 2008 r. Prawodawca europejski zamierzał przekształcić przepisy w celu zaradzenia niedociągnięciom, które ujawniły się podczas kryzysu, a przede wszystkim w celu lepszego przygotowania i umocnienia banków na wypadek przyszłych kryzysów.

2.7. Choć można było i można nadal popierać cele przeprowadzanych reform, nie ulega wątpliwości, że skutki i wyniki różnych segmentów systemu bankowego były asymetryczne w wyniku podejścia przyjmowanego do tej pory przez organ regulacyjny sektora bankowego.

2.8. Przeprowadzone reformy nie miały takiego samego wpływu na poszczególne modele charakterystyczne dla pluralizmu i różnorodności europejskiego systemu bankowego. W niektórych przypadkach pod większą presją z powodu przepisów znalazły się modele biznesowe, które w najmniejszym stopniu przyczyniły się do kryzysu w 2008 r., takie jak na przykład często małe lub średnie banki lokalne, w niektórych państwach członkowskich zorganizowane w formie spółdzielni.

2.9. Między innymi z powodu przepisów, które stały się pod różnymi względami coraz trudniejsze do przestrzegania, małe i średnie banki lokalne zostały poddane stopniowej presji regulacyjnej, by połączyć się z większymi grupami i dokonać fuzji pod groźbą wyjścia z rynku, co wiązało się z utratą różnorodności europejskiego systemu bankowego.

3. Banki lokalne a regulacja sektora bankowego: uwagi ogólne

3.1. Różne wprowadzone w ostatnich latach akty prawne wdrażające umowy międzynarodowe i przepisy europejskie postawiły w niekorzystnej sytuacji małe i średnie banki, zwłaszcza spółdzielnie, banki lokalne i banki oparte na zasadzie wzajemności, z trzech powodów:

- a) kosztów zgodności wynikających z licznych, złożonych, bardzo szczegółowych i stale zmieniających się przepisów;
- b) mniejszego uznania różnego znaczenia systemowego banków lokalnych pod względem stopnia ryzyka;
- c) korzyści w postaci kosztów finansowania, z których korzystają duże banki o znaczeniu systemowym.

3.2. Dlatego też EKES uważa, że prawodawca powinien niezwłocznie zwiększyć **strukturalną proporcjonalność i adekwatność** przepisów bankowych pod kątem charakterystyki adresatów tych przepisów, dążąc do osiągnięcia trzech celów:

- a) ograniczenia sztucznych zakłóceń konkurencji, ponieważ wywołują je przepisy, które nie są proporcjonalne/adekwatne do różnych cech grup docelowych, w tym wyróżniających je celów przedsiębiorczości;
- b) utrzymania zróżnicowanego europejskiego sektora bankowego, bardziej odpornego na przyszłe nowe kryzysy finansowe i gospodarcze;
- c) zachęcania do wsparcia kredytowego (a nie jego ograniczania) dla małych i średnich przedsiębiorstw – kluczowego sektora gospodarki europejskiej.

3.3. EKES z zadowoleniem przyjmuje niedawne przesunięcie terminu wdrożenia umowy Bazylea III i zdecydowanie zachęca, by w odpowiednim czasie przyjęto przepisy UE należycie uwzględniające różnorodność bankowych modeli biznesowych w Europie.

3.4. Mając na uwadze transpozycję nowych reform określonych w umowie bazylejskiej, EKES uważa, że wskazane byłoby wyliczenie i zatwierdzenie siedmiu zasad określonych w czerwcu 2019 r. przez Europejską Radę ds. Ryzyka Systemowego (ERRS), które zostały opracowane przed rozpoczęciem przez ERRS oceny konsultacyjnej⁽²⁾.

- a) **Przystosowalność:** przepisy finansowe muszą być w stanie ewoluować wraz z systemem finansowym i nie stać się przeszkodą w innowacji. Oznacza to również, że nie należy tworzyć istotnych barier dla wchodzenia nowych banków do tego sektora i nie należy zniechęcać do powstawania nowych modeli biznesowych lub zachowania alternatywnych modeli bankowych, które na przestrzeni dziejów ugruntowały swoją pozycję, takich jak spółdzielnie.
- b) **Różnorodność:** należy zachować różnorodność instytucji finansowych i praktyk biznesowych, ponieważ stanowi ona skuteczną ochronę przed niestabilnością systemową. Konieczne jest uniknięcie nadmiernego ujednoczenia przedsiębiorstw i działalności podlegającej regulacji: umiejętność wyprodukowania „przeciwciała” oraz różnorodne formy reakcji/odporności na negatywne cykle gospodarcze zwiększają na przykład całościową stabilność sektora finansowego, a bardziej ogólnie rzecz biorąc – gospodarki.
- c) **Proporcjonalność:** obciążenie regulacyjne powinno być współmierne do wagi niedoskonałości rynku, która musi zostać skorygowana, oraz znaczenia systemowego podmiotów, do których skierowane są przepisy.
- d) **Możliwość przeprowadzenia skutecznej restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji:** przepisy powinny pozwolić nierentownym instytucjom na wyjście z systemu bez osłabiania ich stabilności systemowej. Niezbędne jest jednak przyjęcie polityki uwzględniającej strukturę i złożoność wewnętrzną odnośnych instytucji.
- e) **Perspektywy systemowe:** przepisy finansowe powinny mieć na celu zapewnienie, aby podstawowe usługi finansowe były świadczone społeczeństwu bez przerwania ciągłości. System regulacyjny sprzyjający koncentracji działalności w ograniczonej liczbie instytucji finansowych może być bardziej podatny na zagrożenia, gdyż zależy od stabilności finansowania tych kilku instytucji.
- f) **Dostępność informacji:** przewidziany w przepisach sektorowych przepływ informacji z banków do organów regulacyjnych powinien umożliwiać szybkie rozpoznanie kanałów rozprzestrzeniania się efektu domina i obszarów podatnych na zagrożenia.
- g) **System pozaregulacyjny:** ramy regulacyjne nie powinny prowadzić do wyeliminowania rozwiązań, które sprawdziły się poza zawężonymi obszarami regulacyjnymi.

4. Konkretny propozycje transpozycji nowych przepisów do ram regulacyjnych unii bankowej

4.1. Istnieją powody, by przypuszczać, że Komisja Europejska dokona przeglądu swojego programu legislacyjnego w kadencji 2019–2024 z uwagi na sytuację nadzwyczajną związaną z COVID-19. EKES uważa, że w oczekiwaniu na nowy program istotne jest podejmowanie działań na rzecz następujących głównych celów dostosowania europejskiego systemu bankowego pod względem regulacyjnym:

4.2. Konieczne jest dokonanie transpozycji umowy bazylejskiej (zawartej w grudniu 2017 r.) z większym wykorzystaniem swobody interpretacyjnej i uprawnień dyskrecyjnych, niż miało to miejsce w przypadku regulacji Bazylea II i Bazylea III. Ogólnie rzecz biorąc, należy przyznać, że Komisja Europejska podjęła pewne kroki we właściwym kierunku, aby uprościć przepisy w odniesieniu do mniejszych i niezłożonych instytucji bankowych w kilku obszarach, takich jak wymogi w zakresie sprawozdawczości, nadzór i wymogi kapitałowe (współczynnik wsparcia MŚP). Należy jednak dalej podążać w tym kierunku, dostosowując w miarę możliwości przepisy do różnych modeli biznesowych, bez uszczerbku dla skuteczności regulacji ostrożnościowej.

4.3. EKES wnosi zwłaszcza, by doceniono szczególną rolę, jaką w niektórych państwach członkowskich takich jak Włochy i Hiszpania banki lokalne i wspólnotowe, często w formie spółdzielni, odgrywają na rzecz MŚP i rodzin. Życzy sobie również, by odpowiednio doceniono wkład, jaki większe banki spółdzielcze z krajów takich jak Niemcy, Austria i Niderlandy wnoszą w europejski system bankowy. Tam, gdzie przyczyniają się one do ryzyka systemowego, należy to odpowiednio uwzględnić w ramach regulacji i nadzoru.

⁽²⁾ Sprawozdania Doradczego Komitetu Naukowego – *Regulatory Complexity and the Quest for Robust Regulation (Złożoność przepisów i poszukiwanie solidnych regulacji)*, nr 8, czerwiec 2019 r.

4.4. Dla europejskiej tkanki gospodarczej i bankowej pozytywne byłoby wyeliminowanie sytuacji (określonej w art. 40 rozporządzenia (UE) nr 468/2014 Europejskiego Banku Centralnego⁽³⁾), w której banki należące do istotnej grupy bankowej same stają się istotne, choć mają dosyć niedużą wielkość, rolę oraz ekspozycję na tak zwane ryzyko systemowe, co ma na celu uznanie wprowadzonych w maju 2019 r. w dyrektywie w sprawie wymogów kapitałowych V (CRD V) i rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych II (CRR II) form proporcjonalności (tzw. „pakiet bankowy”). W art. 84 ust. 4 CRD V i art. 4 ust. 1 pkt 145 CRR II wprowadza się pojęcie „małych i niezłożonych instytucji”, w odniesieniu do których należy ograniczyć niektóre wymogi, w szczególności w odniesieniu do ujawniania informacji.

4.5. EKES uważa, że definicja „małej i niezłożonej instytucji” umożliwia systematyczne podejście do kwestii proporcjonalności. Uproszczenie obowiązków małych i niezłożonych instytucji nie powinno ograniczać się do wymogów dotyczących ujawniania informacji. Powinno być możliwe rozszerzenie tego uproszczenia na inne wymogi ostrożnościowe i nadzorcze. Na przykład mała i niezłożona instytucja nie powinna być objęta nadzorem jako istotna jednostka, jeśli jest powiązana z istotną grupą na mocy przepisu prawa krajowego, który wymaga nadzoru nad tą grupą. Taka sytuacja mogłaby w rzeczywistości oznaczać swego rodzaju podwójny nadzór nad małymi bankami, prowadzony na różnych poziomach, ze znaczącymi negatywnymi skutkami zarówno pod względem kosztów przestrzegania przepisów ponoszonych przez banki, jak i w zakresie kosztów regulacyjnych ponoszonych przez instytucje bankowe.

4.6. EKES zwraca się również o przegląd przepisów i mechanizmów regulujących restrukturyzację i uporządkowaną likwidację banków, sposoby obliczania MREL⁽⁴⁾ oraz alternatywne działania, które mogą być podejmowane przez określone fundusze gwarancji depozytów⁽⁵⁾ utworzone przez niektóre systemy banków lokalnych lub spółdzielczych na podstawie postanowień wyroku w sprawie Tercas wydanego przez Trybunał Sprawiedliwości w dniu 19 marca 2019 r.⁽⁶⁾

4.7. Nie można dopuścić do tego, by nowe prawodawstwo pierwotne, jak również zasady nadzoru w dziedzinie zrównoważonego finansowania przyczyniły się do zwiększenia obciążeń związanych ze zgodnością, w związku z czym modele nadzoru okazałyby się niemożliwe do udźwignięcia przez małe banki oraz banki działające w formie prawnej spółdzielni.

4.8. EKES popiera propozycje Komisji Gospodarczej i Monetarnej Parlamentu Europejskiego z 2019 r. w sprawie wprowadzenia współczynnika wsparcia ekologicznego i społecznego, który umożliwiłby zmniejszenie absorpcji kapitału odnośnie do środków finansowych przyznawanych przez banki przedsiębiorstwom gospodarki społecznej oraz przedsiębiorstwom rzeczywiście zaangażowanym w programy zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. Mając na uwadze konieczność zapewnienia odporności i stabilności sektora finansowego, należy odpowiednio zbadać i ocenić możliwość opracowania współczynnika wsparcia ekologicznego i społecznego.

4.9. EKES uważa, że ważne jest, aby w nowych uregulowaniach dotyczących unii bankowej wprowadzono konkretne narzędzia w celu uznania, że inwestycje banków podejmujących działania o pozytywnym wpływie społecznym i środowiskowym należy wspierać między innymi za pomocą preferencyjnego traktowania z perspektywy rezerw ostrożnościowych wymaganych przez EUNB.

4.10. Takie podejście do uregulowań popierają również dane wskazujące na mniejszą ryzykowność inwestycji dokonywanych przez przedsiębiorstwa gospodarki społecznej, które w systemie bankowym miały niemal nieistotny wpływ pod względem kredytów zagrożonych.

⁽³⁾ Dz.U. L 141 z 14.5.2014, s. 1.

⁽⁴⁾ MREL (minimalny wymóg funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowanych) to wymóg ustanowiony w dyrektywie europejskiej w sprawie naprawy oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków, której celem jest zapewnienie właściwego funkcjonowania instrumentu umorzenia lub konwersji długu poprzez zwiększenie zdolności absorpcji strat przez bank.

⁽⁵⁾ Jeden taki fundusz, którego celem jest **zabezpieczenie depozytów**, jest obsługiwany przez *Banche Cooperative Italiane consorziate* (BCC-CR). Jest to dobry przykład systemu gwarancji depozytów za pomocą mechanizmu samopomocowego i spółdzielczego w pełni finansowanego ze środków własnych banków. Fundusz interweniuje w wypadku **przymusowej likwidacji** banków członkowskich oraz w wypadku filii wspólnotowych banków spółdzielczych zrzeszonych i działających we Włoszech, gdy zainterweniował system gwarancji ich państwa pochodzenia; w wypadku **restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji** zrzeszonych banków; operacji **zbycia** składników aktywów, zobowiązań, przedsiębiorstw, jednostek organizacyjnych, dóbr i zgrupowanych stosunków prawnych; w celu pokonania stanu **upadłości lub ryzyka upadłości** członka konsorcjum.

⁽⁶⁾ Wyrok ten w rzeczywistości unieważnia decyzję Komisji, zgodnie z którą interwencja konsorcjum bankowego prawa prywatnego na rzecz wsparcia jednego z jego członków stanowiła pomoc państwa.

4.11. Współprawodawcy osiągnęli kompromis wiosną 2019 r., powierzając EUNB (art. 501c rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013⁽⁷⁾, CRR) – po zasięgnięciu opinii Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego (ERRS) – zadanie oceny na podstawie dostępnych danych oraz wniosków działającej w ramach Komisji grupy ekspertów wysokiego szczebla ds. zrównoważonego finansowania, czy uzasadnione byłoby specjalne ostrożnościowe traktowanie ekspozycji związanych z działalnością w znaczącym stopniu nastawioną na cele środowiskowe i/lub społeczne. EKES ufa, że ocena ta będzie zarówno ostrożna, jak i pozytywna.

5. Grupy bankowe a nadzór

5.1. Jeśli chodzi o tworzenie grup banków spółdzielczych postulowane w prawodawstwie europejskim, dzięki któremu banki wspólnotowe i lokalne zrzeszają się, szczególnie w niektórych krajach takich jak Włochy i Hiszpania, by zwiększyć masę krytyczną swej działalności, banki lokalne powinny mieć możliwość odpowiedniego zarządzania absorpcją udziałów kapitałowych przez jednostki dominujące wyższego szczebla, aby nie ograniczać nadmiernie kapitału przeznaczzonego na kredyty.

5.2. Obecnie ramy prawne przewidziane w europejskim prawodawstwie dotyczące grup bankowych opierają się na trzech artykułach CRR:

- a) art. 10: grupy bankowe tworzone przez banki trwale powiązane z organem centralnym, posiadające powiązane gwarancje i kompetencje w zakresie zarządzania i koordynacji (Włochy, Niemcy, Finlandia, Portugalia, Luksemburg);
- b) art. 113 ust. 6: grupy posiadające uprawnienia do zarządzania i koordynacji w ramach jednostki dominującej lub wysoce zintegrowane systemy (Francja);
- c) art. 113 ust. 7: instytucjonalne systemy ochrony: Niemcy, Austria, Hiszpania, prowincja Bolzano we Włoszech.

5.3. W rzeczywistości te trzy różne systemy nie mogą uwzględnić niektórych cech charakteryzujących i wyróżniających funkcjonowanie banków spółdzielczych, które po ustanowieniu unii bankowej zostały zobowiązane do przyłączenia się do spółdzielczych grup bankowych lub instytucjonalnych systemów ochrony.

5.4. Obowiązek przestrzegania przez banki spółdzielcze wymogów posiadania charakteru samopomocowego i rozwijania operacyjności ograniczonej do obszarów ich siedziby, demokratyczne zarządzanie, brak nastawienia na indywidualny zysk, dokładne limity dystrybucji zysków i niepodzielność majątku nie są zgodne z obecnymi ramami regulacyjnymi.

5.5. Może to osłabić tradycyjną skuteczność banków rozwoju lokalnego o udokumentowanym działaniu antycyklicznym.

6. Kontekst po pandemii COVID-19

6.1. Skutki pandemii COVID-19 są już bardzo odczuwalne. Będziemy musieli przyzwyczaić się do znacznie wyższego poziomu długu publicznego, a ponadto cały system finansowy będzie musiał zaangażować się w dostarczenie w odpowiednim czasie środków tam, gdzie są potrzebne, w ramach wspólnych ogólnych wysiłków obejmujących władze publiczne i podmioty prywatne.

6.2. W kontekście sytuacji po pandemii COVID-19 jeden z autorytetów przypomniał, że europejskie banki będą musiały stać się „instrumentem działań publicznych” w celu wsparcia gospodarki i zatrudnienia po tym kryzysie zdrowotnym. Zatem „przepisy ustawowe i wykonawcze nie powinny w żaden sposób utrudniać zapewnienia takich możliwości w bilansach banków”⁽⁸⁾.

⁽⁷⁾ Dz.U. L 176 z 27.6.2013, s. 1.

⁽⁸⁾ Zob. np. argumenty byłego prezesa EBC Maria Draghiego w „Financial Times” z dnia 26 marca 2020 r.

6.3. Nie wiadomo jeszcze, jak rozwinie się kryzys związany z pandemią COVID-19 z punktu widzenia gospodarki i jaki będzie jego ostateczny wpływ na banki, lecz należy przeprowadzić rozważania na ten temat w świetle obecnych i przyszłych ram.

- a) Z regulacyjnego punktu widzenia głównym celem po kryzysie finansowym w 2008 r. było zmniejszenie ryzyka w bilansach banków. Po epidemii COVID-19 i przez niemożliwość przewidzenia okresu bilansów banków będą wypełniać się ryzykiem podjętym przez państwa członkowskie i gospodarkę realną.
- b) Jednolity Mechanizm Nadzorczy, EUNB i ESMA przedsięwzięły szereg środków w ramach elastyczności, którą dają im obecne ramy regulacyjne, w celu zawieszenia niektórych procedur lub złagodzenia niektórych wymogów ostrożnościowych.
- c) Jeżeli w bilansach banków w przyszłości wciąż wyraźnie widoczne będą skutki gospodarcze i finansowe kryzysu, trzeba będzie wziąć to pod uwagę przy wdrażaniu w UE umowy bazylejskiej z grudnia 2017 r.
- d) Decyzja komitetu bazylejskiego o odroczeniu wdrożenia umowy z grudnia 2017 r. jest z pewnością odpowiednia i konieczna, aby umożliwić bankom radzenie sobie z konsekwencjami pandemii, z myślą zarówno o uwzględnieniu wpływu kryzysu związanego z COVID-19 na sytuację sektora bankowego, jak i o lepszym uwzględnieniu różnorodności bankowej w Europie.

Bruksela, dnia 16 lipca 2020 r.

Luca JAHIER
Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
